

Atlasi dvoživk in plazilcev Slovenije

Besedilo: Katja Pobljšaj, Melita Vamberger in Anamarija Žagar
Foto: Miha Krofel

Že od nastanka *Societas herpetologica slovenica* – društva za preučevanje dvoživk in plazilcev (SHS) je ena glavnih aktivnosti članov društva zbiranje podatkov o razširjenosti dvoživk in plazilcev v Sloveniji. V letošnjem letu je dozorela tudi odločitev o skorajšnji izdaji atlasov za obe skupini. Glede na to, da so v društvu in nasploh v biologiji za obe skupini potekale različne aktivnosti, smo se odločili, da bomo izdali atlas za vsako skupino posebej. Oba atlasa bosta izdana v sodelovanju s Centrom za kartografijo favne in flore (CKFF) kot založnikom serije izdaj atlasov flore in favne Slovenije.

V začetku društvenega delovanja pred več kot 15 leti so bili v Sloveniji maloštevilni strokovnjaki, ki bi jim bilo raziskovanje dvoživk in plazilcev primarna naloga in interes. Predvsem na taborih študentov biologije in različnih društvenih projektih so se kalili mladi herpetologi, tako da je sedaj situacija že malo drugačna. S številom herpetologov je naraščalo tudi znanje o teh dveh skupinah, tako da je dozorel čas tudi za izdajo atlasov.

Glavni namen obeh atlasov je prikazati podatke o razširjenosti avtohtotnih vrst dvoživk in plazilcev v Sloveniji. Poleg razširjenosti bosta atlasa kratko povzemala ekologijo in posebnosti vrst ter novejša raziskave iz Slovenije. Zbrani podatki bodo obdelani in predstavljeni tako, da bo bralec poleg karte razširjenosti dobil tudi informacije o habitatu vrst, njihovi sezonski in višinski razširjenosti ipd. Podrobno bosta predstavljene tudi metodologija zbiranja podatkov, terenskega dela in prikaza podatkov ter zgodovina raziskovanja teh dveh skupin v Sloveniji. Oba atlasa bosta tako podajala naše trenutno poznavanje razširjenosti vrst, kakor tudi služila kot gradivo za nadaljne raziskave.

Načrtujemo, da bosta atlasa izšla konec leta 2013. Pisanje obeh atlasov poteka skupinsko in usklajeno pod koordinacijo glavnih urednikov. Za atlas plazilcev se je pred približno štirimi leti znotraj društva organizirala koordinacijska skupina s šestimi člani (Vesna Cafuta, Miha Krofel, Griša Planinc, Maja Sopotnik, Melita Vamberger in Anamarija Žagar), za atlas dvoživk pa je glavno uredništvo prevzela Katja Pobljšaj skupaj

še z Majo Cipot, Špelo Gorički, Aleksandro Lešnik, Martino Lužnik, Majo Sopotnik in Davidom Stankovičem. Pisanje bo potekalo ob pomoči celotne ekipe strokovnjakov in s CKFF-jem kot skrbnikom podatkovne zbirke ter tehnične podpore za atlas.

Trenutno poznavanje razširjenosti večine vrst teh dveh živalskih skupin je relativno dobro, kljub temu pa si želimo, da bi bila vsebina atlasov čimbolj popolna. Tako je glavni namen tega prispevka, da vas, dragi bralci, pozovemo k sodelovanju v zadnji sezoni pred izdajo obeh atlasov. Zbiranje podatkov namreč še poteka in vabimo vas, da nam pri zbiranju podatkov o razširjenosti plazilcev in dvoživk aktivno pomagate. Pobrsajte po svojih terenskih beležkah in fotoarhivih ter nam pošljite svoje objavljene prispevke, seminarske naloge in podobno.

Vse informacije so zelo dobrodošle — tudi o pogostih in splošno razširjenih vrstah, ki jih srečujemo skorajda pri vsaki aktivnosti v naravi in okoli doma. Navadna krastača, močerad, slepec, pozidna kuščarica in zelenec so naši redni

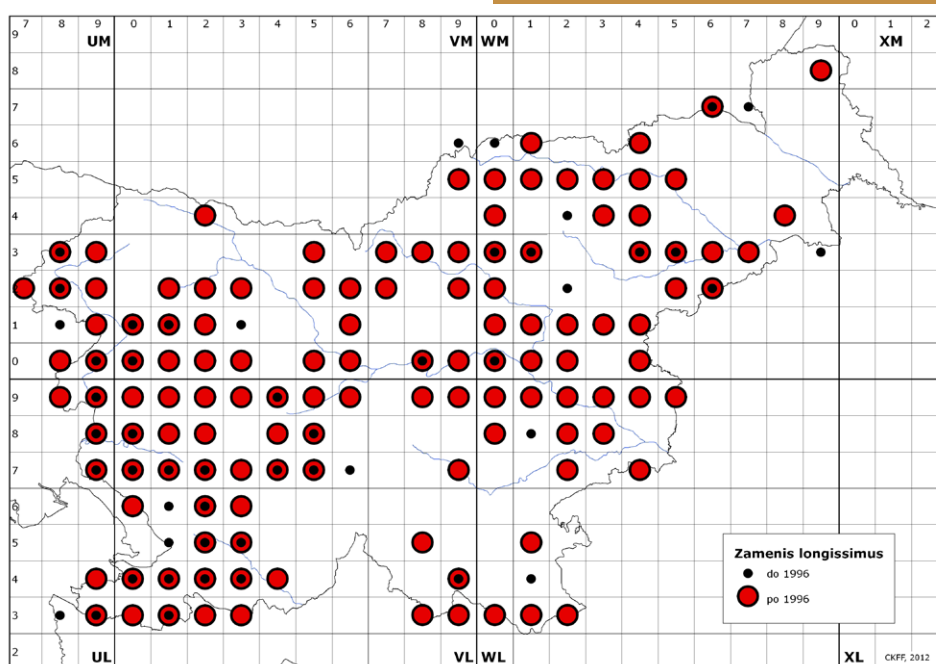
Črnica (*Hierophis viridiflavus*).

Sekulja (*Rana temporaria*).

spremljevalci pri delu na vrtu, travniku ali v gozdu. Zelena krastača je dvoživka, ki jo lahko najdemo tudi sredi mesta, če ima le zmeraj na razpolago stalne luže in primerna skrivališča. So pa tudi vrste, ki živijo našim očem bolj skrito življenje in jih mnogokrat opazimo le po srečnem naključju. To velja za plašno močvirsko sklednico, vse vrste kač, tudi za česnovko in planinskega močerada. ✨

Kako posredujete informacije, si oglejte na spletni strani SHS (<http://www.herpetolosko-drustvo.si/>) pod zavihkom Zbiranje podatkov o razširjenosti vrst, lahko pa nam tudi pišete na info@herpetolosko-drustvo.si ali pa direktno na naslove glavnih urednic: za atlas dvoživk Katjo Pobiljšaj (katja.pobiljsaj@ckff.si), za atlas plazilcev Melito Vamberger (melita.vamberger@gmail.com) ali Anamarijo Žagar (anamarija.zagar@gmail.com).

Karta razširjenosti navadnega goža (*Zamenis longissimus*) kot primer težje zaznavne vrste, za katero trenutno še nimamo idealnega nabora podatkov in je zato karta razširjenosti še pomanjkljiva. Če ste navadnega goža (ali katero koli drugo vrsto dvoživk in plazilcev) kdaj fotografirali v naravi, nam posredujte podatek preko spletne strani društva (vir: CKFF, pripravil A. Šalamun).

ZANIMIVOST S TERENA: *LACERTA AGILIS* (barvna oblika *erythronotus*)

Fotografijo sem posnela 7. 4. 2011 na robu ostanka močvirnega gozda južno od avtoceste Beltinci—Lendava, južno od Radmožancev. Gre za samčka martinčka (*Lacerta agilis*) barvne oblike *erythronotus*, za katero je značilna opečnata barva hrbta. Ta barvna oblika se še posebej pogosto pojavlja pri podvrsti *L. agilis argus*. V Sloveniji je bila ta barvna oblika opažena v gramoznicah pri Murski Soboti in Črenšovcih, kjer naj bi imelo takšno obarvanost kar 28 % vseh osebkov v populaciji. Ker je bil na omenjeni lokaciji južno od Radmožancev to edini najden osebek martinčka, ne moremo sklepati o pogostnosti pojava na tem mestu.

Besedilo in foto: Maja Sopotnik ✨

